

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 25 Medi 2013

- YN BRESENNOL:** Cynghorydd Derlwyn Rees Hughes (Cadeirydd)
Cynghorydd Alun Wyn Mummery (Is-Gadeirydd)
- Cynghorwyr John Griffith, W T Hughes, Carwyn Jones, Richard Owain Jones a Dylan Rees
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr,
Pennaeth Gwasanaeth (Datblygu Economaidd) (DW),
Swyddog Sgriwtini (GWR),
Swyddog Pwyllgor (MEH).
- YMDDIHEURIADAU:** Cynghorwyr Jeffrey M.Evans a Dafydd Rhys Thomas
- HEFYD YN BRESENNOL:** Mr Gerallt Llewelyn Jones – Rheolwr-gyfarwyddwr Menter Môn.

Mynegodd y Cadeirydd ei gydymdeimlad gyda Mr Geraint Roberts (y Swyddog Sgriwtini) yn dilyn marwolaeth ei Ewythr yn ddiweddar.

Estynnodd y Cadeirydd ei longyfarchiadau i Mr Dylan Williams (Pennaeth Gwasanaeth – Datblygu Economaidd) ar ei briodas.

1 YMDDIHEURIADAU

Nodwyd yr ymddiheuriadau fel uchod.

2 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Datganodd y Cynghorwyr John Griffiths, W T Hughes ac R O Jones ddiddordeb oherwydd eu bod yn aelodau o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion ac na fyddent yn mynegi barn ynglyn a datblygiadau y cyfeirir atynt yn yr adroddiadau i'r Pwyllgor.

3 COFNODION

Cadarnhawyd fel rhai cywir gofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 25 Gorffennaf 2013.

MATERION YN CODI

Nododd y Swyddog Sgriwtini y bydd cynrychiolwyr o Uned Partneriaeth Gwynedd a Môn yn mynychu cyfarfod mis Tachwedd o'r Pwyllgor hwn i ymateb i faterion a godwyd yn y cyfarfod a gynhaliwyd ar 25 Gorffennaf 2013.

4 DATBLYGU ECONOMAIDD YN YNYS MÔN : TROSOLWG, CYFLEON A HERIAU

Cyflwynwyd – adroddiad gan y pennaeth Gwasanaeth (Datblygu Economaidd) mewn perthynas â'r uchod.

Cafwyd adroddiad bod Ynys Môn wedi dioddef economi yn edwino a phocedi o ddifreintio cymdeithasol-economaidd sylweddol. Rôl y Cyngor Sir, mewn partneriaeth gyda'r gymuned a chydranddeiliad allweddol yw sicrhau y gwneir y mwyaf o unrhyw gyfleon tebygol wrth ymateb mewn ffordd effeithiol i'r heriau hyn. Bydd amcanion y Cyngor yn cael eu darparu'n bennaf drwy'r Fframwaith Ynys Fenter, sef gweledigaeth yr Awdurdod o gael economi gref a bywiog i greu swyddi a ffyniant i drigolion a chymunedau lleol.

Sefydlwyd y Fframwaith Ynys Fenter i alluogi rhyngweithio, alinio a chydlynid drwy dri maes rhaglen benodol: Rhaglen Ynys Ynni, Cynllun Rheoli Cyrchfan a'r Rhaglen Adfywio Ehangach. Wrth ddarparu'r Fframwaith Ynys fenter, mae i'r Uned Datblygu Economaidd rôl fel hwylusydd ac arweinydd i ddatblygu cyfleon trawsnewid, tra ar yr un pryd yn sicrhau bod trigolion yn cael eu cadw yn y pictiwr, yr ymgynghorir â hwy a'u bod yn cael cyfle i siapio dyfodol cymdeithasol ac economaidd yr Ynys lle bo hynny'n briodol. Mae'r berthynas hon yn allweddol er mwyn cynnal a chadw a datblygu enw da'r Cyngor Sir gyda datblygwyr tebygol a gyda chymunedau lleol.

Rhoddodd y Pennaeth Gwasanaeth amlinellid o'r gwaith adeiladu niwclear newydd tebygol yn Wylfa, Fferm Wynt Rhiannon yn y Môr a Phentref Hamdden Penrhos gyda'r potensial o greu 2,500 net o swyddi ychwanegol erbyn 2025, ynghyd â 6,000 o swyddi adeiladu a chyfraniad mawr i'r GVA. Gallai hyn gynrychioli cyfraniad o £2.34 biliwn i Ynys Môn ac i'r economi isranbarthol yn y cyfnod hyd at 2025. Bydd y prosiectau a fwriedir ar gyfer Ynys Môn a Gogledd Cymru yn rhai sylweddol o ganlyniad i'r cyfleon fydd yn gysylltiedig â'r Fframwaith Ynys Fenter, ynghyd â'r Rhaglen Ynys Ynni, statws Parth Menter, Rhaglenni Llywodraeth Cymru, ffrydiau cyllido Ewropeaidd yn awr ac i'r dyfodol a'r buddsoddiad sylweddol sy'n cael ei ragweld gan y sector preifat.

Dywedodd y Deilydd Portffolio a Datblygu Economaidd, y Cyngorydd Aled M Jones y byddai'r datblygiadau tebygol a sylweddol ar yr Ynys yn creu mewnfuddsoddiad anhygoel. Mae'r Uned Datblygu Economaidd yn gweithio'n galed i sicrhau y bydd busnesau a thrigolion lleol yr Ynys yn elwa oddi wrth ddatblygiadau o'r fath.

Cyfeiriodd hefyd at y datganiad diweddar bod y tir sydd ym mherchnogaeth Cyngor Sir Ynys Môn ger yr A55 yng Ngaerwen wedi ei ddewis fel y safle a ffefrir ar gyfer y Parc Gwyddoniaeth Menai newydd. Fe allai'r datblygiad fod yn brosiect newydd mawr i'r Ynys. Bydd Uned Datblygu Economaidd y Cyngor Sir felly yn parhau i weithio'n agos gyda Phrifysgol Bangor a Llywodraeth Cymru i fynd a phethau ymlaen ymhellach gyda'r prosiect hwn. Y nod yw sicrhau y bydd Parc Gwyddoniaeth Menai yn ategu nod Llywodraeth Cymru o sefydlu'r Ynys fel canolfan ragoriaeth ar gyfer ynni carbon isel drwy statws Parth Menter a gweledigaeth Ynys Môn ei hun - Yr Ynys Ynni.

Rhai materion a leisiwyd gan Aelodau:-

- Holodd yr Aelodau a allai'r holl Ynys elwa oddi wrth y datblygiadau mawr tebygol hyn. Ymatebodd y Deilydd Portffolio y gallai'r Ynys gyfan elwa oddi wrth y mewnfuddsoddiad ac y mae disgwyl y bydd y cymunedau i gyd yn elwa oddi wrth y datblygiadau. Pwysleisiodd y dylai Aelodau edrych ar y prosiectau mawr hyn fel rhywbeth fyddai o fudd i'r ynys gyfan ac nid i un ochr arbennig o'r Ynys. Ategodd y Pennaeth Gwasanaeth y sylwadau a wnaed gan y Deilydd Portffolio gan bwysleisio y dylid edrych ar y prosiectau hyn fel rhywbeth fyddai o fudd i'r Ynys gyfan.
- Holodd yr Aelodau hefyd a oedd sgiliau'r bobl leol yn ddigonol i allu cystadlu am waith yn y datblygiadau mawr hyn ar yr Ynys. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaeth bod datblygu sgiliau wedi ei ymgorffori i mewn i'r trafodaethau gyda'r cwmnïau a bod buddsoddiadau mawr wedi eu gwneud ganddynt i greu cynlluniau prentisiaethau newydd. Dywedwyd ymhellach bod Swyddog wedi ei gyflogi ar ran y 6 Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru fel rhan o Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru i symud yr agenda sgiliau yn ei blaen. Awgrymwyd y dylid gwahodd y Swyddog i gyfarfod o'r Pwyllgor hwn yn y dyfodol.
- Gofynnwyd cwestiynau am yr effaith bosibl a gaiff tyrbinau gwynt, peilonau ac adeiladu datblygiadau mawr ar yr Ynys ar Dwristiaeth. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaeth bod yn rhaid ystyried pob mater ar ei ragoriaethau ei hun. Pwysleisiwyd bod angen diogelu cyfleusterau economi ymwelwyr yr Ynys yn ystod cyfnodau adeiladu datblygiadau mawr.

Yn dilyn trafodaethau pellach **PENDERFYNWYD**

- **Nodi cynnwys yr adroddiad a chydnabod pwysigrwydd y cyfle trawsnewid economaidd dihafal oedd yn cael ei gyflwyno a rôl yr Uned Datblygu Economaidd a'r Cyngor Sir yn darparu gweledigaeth yr Ynys Fenter;**
- **Cydnabod rôl allweddol y Cyngor Sir a'r Uned Datblygu Economaidd yn sicrhau bod pobl leol, cymunedau a busnesau'n cymryd mantais lawn o'r cyfleon hyn i'r dyfodol;**
- **Cydnabod yr angen i ddiogelu adnoddau a chapasiti o fewn yr Uned Datblygu Economaidd i gefnogi'r gwaith o ddarparu gweledigaeth yr Ynys Fenter;**
- **Cydnabod yr angen bod angen adnoddau ariannol y Cyngor Sir fel arian cyfatebol i sicrhau adnoddau UE ac eraill i'r dyfodol i allu symud materion Ynys Fenter yn eu blaenau.**
- **I wahodd y Swyddog Datblygu Sgiliau, sy'n cael ei gyflogi ar ran y 6 Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru fel rhan o Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru i symud yr agenda sgiliau yn ei blaen.**

5 MENTER MÔN

Rhoddodd y Cadeirydd groeso i Mr Gerallt Llewelyn Jones, Rheolwr-gyfarwyddwr Menter Môn i roi cyflwyniad i'r Pwyllgor.

Amlinellodd Mr Jones gefndir y ddau gwmni Menter Môn ac Annog Cyf. Cyfeiriodd at gyfrifon y ddau gwmni yn 2012 yn dilyn eu harchwilio. Mae gan Menter Môn y dasg anodd o sicrhau ei fod yn gwasanaethu tri chydranddeiliad pwysig, y cymunedau y mae'n ei wasanaethu, (y rhai sy'n elwa o'i waith), buddsoddwyr sy'n buddsoddi yn ei waith a'r Cyfarwyddwyr sy'n dibynnu ar ei lywodraethu o ddydd i ddydd.

Mae model busnes 5 mlynedd y gr.Np ar gyfer Cynllun Busnes 2010/2014 yn cynnwys y cydrannau canlynol:-

- Ymgeisio am a sicrhau gweithgaredd cyllid grant parhaol er mwyn cyflawni'r prif nod o ddatblygu economi'r Ynys, yn arbennig ei ardaloedd gwledig;
- Gweithredu busnesau menter gymdeithasol drwy Annog Cyf, sy'n creu swyddi, sydd o fudd i'r economi a pharatoi ar gyfer y dyfodol;
- Ymestyn y model busnes yn ddaearyddol i ardaloedd eraill o'r sir;
- Gwella adeiladau, asedau hylifol a chapasiti ennill Menter Môn;
- Datblygu eiddo a brynwyd fel y gall y gr.Np a'r economi leol elwa o'u gweithrediad wedi hynny h.y. gwneud i asedau a brynwyd weithio er budd pawb.

Rhoddodd Mr Jones amlinelliad o'r gobeithion gyda Chynllun Busnes 2015/2020 Menter Môn a sut y gall y Cyngor Sir a Menter Môn weithio gyda'i gilydd i'r dyfodol, yn arbennig gyda Chynllun Datblygu Gwledig yr UE a Chronfeydd Strwythurol UE. Nododd bod y cwmni, ers ei ddechreuad wedi arallgyfeirio, wedi tyfu a sefydlu model busnes gyda'r nod o gryfhau ei sylfaen ymhellach ond y mae hefyd yn ddibynnol ar ei allu i sicrhau grantiau allanol. Cyfeiriodd hefyd at y grant arian cyfatebol a roddwyd i Menter Môn gan Ymddiriedolaeth Elusennol Ynys Môn oedd wedi llusoi i £2m yn y grant Cynllun Datblygu Gwledig i gymunedau gwledig.

Roedd y Cadeirydd o'r farn y dylai'r Pwyllgor hwn allu ymweld â rhai o'r cymunedau gwledig oedd wedi elwa o grantiau CDG i weld y gwahaniaeth y mae wedi ei wneud i'r cymunedau hyn.

Adroddwyd ar Gynllun Busnes 2015/2020 Menter Môn ac amlinellwyd sut y gall y Cyngor Sir a Menter Môn gydweithio a chydweithredu yn y dyfodol:-

- Cynllun Datblygu Gwledig UE – cyd-weithio agos gyda'r Cyngor Sir i sicrhau bod yr Ynys yn derbyn y manteision mwyaf posibl o'r rhaglen. Mae Menter Môn yn awyddus i sicrhau bod yr AERP a'r awdurdod yn cymryd rhan lawn yn y rhaglen LEADER.
- Cronfeydd Strwythurol UE - cydweithio ar bethau arloesol gyda'r Cyngor Sir i ganfod dulliau newydd o gael manteision i'r Ynys megis: -
- Sicrhau bod manteision cymunedol yn newid bywydau a gobeithion pobl yn ogystal â gwella isadeiledd;

- Cyllido a chynhyrchu datblygu economaidd yn seiliedig yn y gymuned yn deillio o ynni adnewyddadwy, defnyddio pwerau codi cyfalaf Awdurdod Lleol a thir ym mherchnogaeth yr Awdurdod Lleol;
- Trosglwyddo gwasanaethau anstatudol priodol i gwmni fel Menter Môn;
- Darparu tai fforddiadwy ar yr Ynys drwy haen arall o drosglwyddo asedau;
- Edrych i mewn i sefydlu Ymddiriedolaethau Tir Cymunedol;
- Gweithio gyda Scottish Power ar ochr y galw i effeithlonrwydd ynni ac arbedion carbon;
- Cyfrannu at fanteision busnes y gadwyn gyflenwi yn y Rhaglen Ynys Ynni;
- Gwella'r cysylltiadau rhwng ymchwil ym Mhrifysgol Bangor a thwf busnesau sy'n cychwyn ar Ynys Môn;
- Sicrhau bod y gwelliannau mewn cyfathrebu digidol sydd i ddod ar yr Ynys yn cael eu matsio gyda buddsoddiad i sicrhau bod trigolion a busnesau'n gwneud y defnydd economaidd gorau ohonynt.

Dywedodd Mr Jones - drwy fod y Cyngor Sir yn gallu benthyca arian ar raddfa log sydd yn is fe allu felly helpu mudiad fel Menter Môn i symud prosiectau pwysig yn eu blaenau ar yr Ynys.

Dywedodd y Cadeirydd – drwy fod Menter Môn yn fudiad partner mor agos gyda'r Cyngor Sir, awgrymodd y dylai Mr Gerallt LI Jones gael ei gyfethol i fod yn Aelod o'r Pwyllgor hwn.

Yn dilyn sesiwn o holi ac ateb **PENDERFYNWYD diolch i Mr Gerallt LI Jones, Rheolwr- gyfarwyddwr Menter Môn am ei gyflwyniad llawn gwybodaeth.**

CAMAU GWEITHREDU :

- **Rhoi cefnogaeth i Menter Môn ddechrau trafodaethau gyda'r Cyngor Sir a'r Uned Datblygu Economaidd i drafod cyllid posibl i brosiectau oedd wedi eu hamlinellu yn yr adroddiad.**
- **Bod trefniadau'n cael eu gwneud i ymweld â phrosiectau a gwblhawyd yn y cymunedau lleol ac sydd wedi elwa o gyllid grant y Cynllun Datblygu Gwledig.**
- **Bod Mr Gerallt LI Jones, Rheolwr-gyfarwyddwr Menter Môn yn cael ei apwyntio fel aelod wedi ei gyfethol o'r Pwyllgor hwn heb hawliau pleidleisio.**

6 RHAGLEN WAITH

Cyflwynwyd - Rhaglen Waith drafft gan y Swyddog Sgriwtini.

Gofynnodd yr Aelodau am i gynrychiolwyr o'r mudiadau canlynol gael eu gwahodd i fynychu'r Pwyllgor hwn:-

Gwasanaeth Ambiwlans Cymru – Mawrth 2013
Mr Iwan Williams, Datblygu Sgiliau – Mawrth 2013

Gofynnodd yr Aelodau hefyd am i lythyr gael ei anfon i'r Asiantaeth Safonau Dreifio i ofyn pam eu bod yn cymryd mwy o amser i apwyntiadau prawf car / theori gael eu cynnal yn yr iaith Gymraeg.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

7 DIWEDDARIAD GAN Y CADEIRYDD AC IS-GADEIRYDD AC UNRHYW GYHOEDDIADAU

Rhoddodd y Cadeirydd adroddiad manwl ar Gynhadledd yn Venue Cymru, Llandudno y bu ynddi ar 13 Medi, 2013.

Roedd y Seminar yn cynnwys Byrddau Gwasanaeth Lleol a Sgiliau Gwrando Actif o fewn Rhaglen Cefnogi Sgriwtini Cymru yn cael ei rhoi gan Ms Rebecca Knight. Dywedodd y Cadeirydd bod Ms Knight wedi cytuno i roi Seminar i'r Pwyllgorau Sgriwtini ar ddyddiad i'w drefnu.

8 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Nodwyd y byddai cyfarfod nesaf y Pwyllgor hwn yn cael ei gynnal ar 28 Tachwedd, 2013 am 2.00p.m.

Daeth y cyfarfod i ben am 4.20 o'r gloch

**CYNGHORYDD D R HUGHES
CADEIRYDD**